

USPOREDNA ANALIZA TEKSTOVA

Pred Vama se nalaze ulomak iz pripovijetke *Preobrazba* Franza Kafke i ulomak iz drame *Gospoda Glembajevi* Miroslava Krleža. Pozorno ih pročitajte.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu s **uvodom, razradbom i zaključkom**.

Školski esej treba imati od **400** do **600** riječi. Pazite da Vaš školski esej bude **pravopisno i gramatički točan**. Sve **smjernice za pisanje** morate uvrstiti u svoj školski esej.

Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u oblikovanju školskog eseja.

Dok je tako glavinjao da sabere svu snagu za bijeg, nije otvarao oči; u svojoj tuposti nije uopće mislio ni na kakav spas osim na trčanje; i gotovo je već zaboravio da su mu na raspolaganju zidovi, koji su ovdje doduše bili zagrađeni brižno rezbarenim namještajem punim šiljaka i oštrica – i tada doleti nešto, lako bačeno, tik do njega i otkotrlja se do njega. Bila je to jabuka; a odmah nakon nje doleti i druga; Gregor užasnuto zastane; bilo bi besmisleno trčati dalje, jer ga je otac odlučio bombardirati. Iz zdjele s voćem na kredencu napunio je džepove i bacao jabuku za jabukom, prethodno ne ciljajući. Te male crvene jabuke kotrljale su se kao naelektrizirane posvuda po podu i sudarale se. Slabo bačena jabuka dodirne Gregorova leđa, ali se otkotrlja dalje. Druga, bačena odmah nakon nje, naprosto se zabila u Gregorova leđa; Gregor se htio odvući dalje, kao da će iznenadna nevjerojatna bol nestati ako promijeni mjesto; ali osjećao se kao prikovan i ispruži se, potpuno izbezumljen.

(Franz Kafka, Preobrazba)

LEONE: Ja sam ti već rekao da ne vičeš na mene! Ta žena upropaštava te moralno i materijalno već godinama na moju ličnu sramotu! Ja se već godinama stidim zbog tebe, godinama me nema u mojem roditeljskom domu: ti si ruglo i skandal čitavoga grada.

GLEMBAY: Šuti! Ako progovoriš još samo jednu riječ, ja ću te...

LEONE: Ne ću da šutim! Na to sam se već godinama spremao, da ti to kažem! Ona je šarmantna! Zar ti misliš, da onaj blesan Oberleutnant Ballocsanszky dolazi u ovu kuću zbog tvoga bridgea ili zbog toga, jer je i njega gospođa barunica šarmirala? Ti si se dao šarmirati od jedne bludnice i svi mi moramo gledati u zemlju od stida godinama...

GLEMBAY *повиче изван себе у највишем регистру управо већ безгласно*: Wa-a-as? (...)

GLEMBAY: Wa-as? Du, so, deinem Vater? Kuš...

Zaprepastio se, zamagilo mu se od bijesa i on se furiozno oborio na Leona; u tren oka, još prije no što se Leone snašao, on ga je svom snagom pljusnuo po obrazu. Ta pljuska rasplamsala je u njemu neki divlji elementarni prostački bijes, i on je pljusnuo Leona još jedamput svom snagom, tako da je ovaj, uzmaknuvši dva koraka instinktivno, zapeo o jedan šaukelštul i izgubivši ravnotežu posrnuo.

Šta-a-a?

Šta-a? Ti, tako svojem ocu?

(Miroslav Krleža, Gospoda Glembajevi)

(šaukelštul (njem.) – stolac za ljuljanje)

Smjernice za pisanje školskog eseja

Predstavite djela iz kojih su polazni tekstovi i smjestite ih u razdoblje u kojem su nastala. Smjestite polazne tekstove u sadržajni kontekst djela. Portretirajte likove Gregora Samse i Leonea Glembaja u cjelini djela. Usporedite odnos očeva i sinova u polaznim tekstovima i oprimjerite citatima. Objasnite njihovo ponašanje i potkrijepite primjerima iz ulomaka i/ili cjeline djela.

Prokomentirajte funkciju stvaralačkih postupaka u prikazu odnosa među likovima u polaznim tekstovima (primjerice, dijaloga, tona, gesta, mimike, pokreta likova i sl.) i potkrijepite citatima. Usporedite likove Gregora Samse i Leonea Glembaja s obzirom na njihov položaj u obitelji. Prokomentirajte kako se Gregor i Leone odupiru krivnji, strahu i nemoći.

'Preobrazba' i 'Gospoda Glembajevi'

Franz Kafka, austrijski pripovjedač, autor je pripovijetke "Preobrazba", koja nastaje u razdoblju avangarde u kojemu se nastavlja dezintegracija tradicionalne i realistične fabule te u kojemu se modernost postiže paradoksom. S druge strane, središnji pisac drugoga razdoblja hrvatske književnosti 20. stoljeća, Miroslav Krleža, piše psihološku dramu „Gospoda Glembajevi“, koja je zajedno s dramama „U agoniji“ i „Leda“ nastala u trećemu dramskom ciklusu njegove realističko-psihološke stvaralačke faze. Iako naoko vrlo različiti, navedena djela posjeduju brojne zajedničke motive, posebice one koji povezuju glavne likove.

Glavni lik „Preobrazbe“ jest Gregor Samsa, trgovački putnik koji se jednoga jutra budi kao kukac, ne osjećajući nikakve prevelike promjene na sebi. Zapravo, ponaša se kao i obično i jedino ga brine što toga jutra neće stići na posao. Sama je preobrazba alegorija koja, provlačeći se cijelim djelom, objašnjava preobrazbu glavnoga liku u fizičkom, ali ne i psihičkom smislu. Radeći posao koji ne voli samo zato da bi otplatio očeve dugove i platio sestrin studij glazbe, nitko ga ne cijeni i ne vrednuje pa čak ni njegova vlastita majka. Nakon promjene fizičkoga izgleda članovi njegove obitelji osjećaju odbojnost prema njemu i zanemaruju ga, ali zapravo su to činili i prije, samo što Gregor to nije primjećivao. Navedeno nam pokazuje i polazni tekst koji se kompozicijski nalazi na kraju pripovijetke. Leone Glembay također nije dobivao previše pozornosti od obitelji. Čak i kada se nakon jedanaest godina vraća u očevu, Ignjatovu kuću, ne nailazi na nikakve promjene u odnosima unutar glembajevske obitelji. I dalje je drugačiji, iako ne u fizičkom smislu, jednostavno, obitelj ne prihvaća da želi biti drugačiji i izgraditi svoj identitet. No, Leone se nije samo trudio ispuniti sebe nego, je pokušao pobjeći od glembajevske krvi“ koju je i on posjedovao. Ipak, od nasljednih osobina nije mogao pobjeći, što je uočljivo u polaznome ulomku iz drugog čina drame. Možemo reći da oba glavna junaka nisu u potpunosti prihvaćena u obitelji posebice od strane njihovih očeva. Gregor je uvijek bio zanesen poslom i obiteljskim obvezama. Nije bio svjestan da postoje i druge opcije i da sav teret nije trebao biti na njegovim leđima. Kada ga je otac pokušavao istjerati iz dnevne sobe - u koju nakon preobrazbe u kukca više nije smio ulaziti, Gregor je „već zaboravio da su mu na raspolaganju zidovi“. Nažalost, Gregor ipak biva pogođen jabukom „razdora“ i pokušava se skloniti „kao da će iznenadna nevjerojatna bol nestati ako promijeni mjesto“. Sličan razdor dogodio se i kod Leonea i njegova oca. Već u Leoneovoj mladosti uočavamo da ne odobrava očev brak s barunicom Castelli i da je ona uzrok loših obiteljskih odnosa, netrpeljivosti i njegova odlaska. Tijekom samoga razgovora s ocem o njoj u Leoneu je proključala „glembajevska krv“ i u žestokoj svađi govori mu: „Ja se već

Izbrisano: og

Izbrisano: kog

Izbrisano: ,

Izbrisano: ,

Izbrisano:

Izbrisano: om

Izbrisano: i „U agoniji“

Izbrisano:

Izbrisano: stvaranja

Izbrisano: a

Komentar [A.S.1]: Naglašeni oblik (ili glagolska enklitika) mijenja mjesto u rečenici: "Glavni je lik...".

Izbrisano: ,,

Izbrisano: ,

Izbrisano: k

Izbrisano: o

Izbrisano: je

Izbrisano: kroz

Izbrisano: o

Izbrisano:

Izbrisano: sestri

Izbrisano: ,

Izbrisano: to

Izbrisano:

Izbrisano: j

Izbrisano: s

Izbrisano: a

Komentar [A.S.2]: Pridjev umjesto imenice u genitive (kao u njemačkom ili engleskom).

Komentar [A.S.3]: Obavezan zarez – inverzija zavisne rečenice.

Izbrisano: pažnje

Izbrisano: oca

Izbrisano: Ignjata

Komentar [A.S.4]: Dopusni veznik – nema zareza (zavisna rečenica samo u inverziji)!

Izbrisano: ,

Izbrisano: , već

Izbrisano:

Komentar [A.S.5]: Ned ... [1]

Izbrisano: urođenih

Komentar [A.S.6]: Lik ... [2]

Izbrisano: lika

Komentar [A.S.7]: Pas ... [3]

Izbrisano: nije

godinama stidim zbog tebe, godinama me nema u roditeljskom domu: ti si ruglo i skandal čitavog grada.“ Za razliku od Gregora on prigovara jer zbog jedne bludnice mora „gledati u zemlju od stida godinama“. U Leoneovom slučaju „jabuka razdora“ bila je pljuska. Štoviše, kao i Gregorov otac, koji dvjema jabukama gađa sina, Ignjat se „furiozno oborio na Leona“ i pljusnuo ga dva puta. Psihološki sukobi koji se pojavljuju nisu samo između likova već i u samim likovima. Leone ne skriva da se bori protiv obiteljskoga nasljeđa, što osobito dolazi do izražaja u dijalozima koje vodi i u tonu, koji se mijenja ovisno o tome s kojom **dramskom osobom** vodi razgovor. Isto tako Gregorovo stanje vjerno prikazuju **jednostavan**, ali **detaljan**, **objektivan**, opis čime se postiže kaskadna atmosfera koja je rezultat „iznenađujućeg koje ne iznenađuje“.

Navedena djela navode na razmišljanje o odnosu pojedinca i svijeta. Kao što Kafka **pripovijeda**, pojedinac je preslab da promijeni surov svijet i ne može se izboriti za svoju slobodu. Sukladno tome, Krleža također **svojim likovima** prikazuje tešku prilagodljivost drugačijih, no nije se samo teško uklopiti u svijet **nego** i u vlastitu obitelj, koja ima svoje ideale i razmišljanja. Iako Kafka prikazuje takvoga pojedinca kao nemoćnoga, na što je vrlo vjerojatno utjecao **sâm** njegov život i sukob s autoritativnim ocem, Krleža nam poručuje da ne možemo pobjeći od sebe i da nepravda sustiže krivca. Smatram da se treba boriti za sebe i za svoju slobodu u inat svima, a ne bježati i skrivati se iako prvo moramo naučiti kako ne ograničiti tuđu slobodu boreći se pritom za svoju.

U drugome dijelu razrade eseja uspješno su obrađene smjernice, tj. odnos s ocem. Nedostaje detaljnija razrada drugoga ulomka smjernica (psihološka analiza), a u uvodnome dijelu eseja treba povezati dvojicu autora, a ne predstaviti ih posebno. Zaključak je dobar; možda još malo proširiti.

Izbrisano: u drami

Izbrisano: i

Izbrisano: likom

Komentar [A.S.8]: neodređeni oblik pridjeva

Izbrisano: i

Izbrisano: i

Izbrisano: i

Izbrisano: i

Komentar [A.S.9]: Rečenična inverzija – obavezan zarez

Izbrisano: preko

Izbrisano: a

Izbrisano: već

Izbrisano: a

Stranica 2: [1] Komentar [A.S.5]	Antonia Sikavica	5/26/2013 1:41:00 AM
Nedostaje citat.		
Stranica 2: [2] Komentar [A.S.6]	Antonia Sikavica	5/26/2013 1:41:00 AM
Lik (prozni), lice, tj. dramska osoba .		
Stranica 2: [3] Komentar [A.S.7]	Antonia Sikavica	5/26/2013 1:41:00 AM
Pasivna rečenica - "(...) nisu u potpunosti prihvatili u obitelji, posebno njihovi otac."		